

ქართული პარტია

საგარეო ურთიერთობები

„ყოველგვარი სიძულვილის გარეშე, ყველასადმი სიყვარული, სიბრძნის ღრმა რწმენით, რამდენადაც ამის დანახვის შესაძლებლობა ღმერთი გაძლევს, ვეცდებით მივიყვანოთ ჩვენი საქმე ბოლომდე“.

აბრამ ლინკოლნი. 1865 წ.

სილო-ოკი. ნოემბერი, 1958 წ.

საქლო წარსულდება

ერთი უცნაური, მაგრამ მეტად მნიშვნელოვანი მოვლენა ხდება ჩვენი თვალის წინ: იდეების და პრინციპების შეცვლა, გადაწყველება.

ხელი საუკუნის მანძილზე ევროპა იყო მივილი ქვეყნების მეთაური და წამყვანი ძალა; მმართველობის და „ცხოვრების“ ფორმისა და შინაარსის მიმკვიცი. მან წარმოადგინა და შექმნა კოლონიალური სისტემა და ამ გზით ფლობდა და განაგებდა დანარჩენ ოთხ კონტინენტს.

მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ საერთაშორისო ასპარეზზე გამოვიდა ახალი პოლიტიკური ძალა, რომელიც ჩასახლდა და დაეკავებოდა იყო თავისუფლებისთვის ბრძოლაში და მან ქვეყნებებს თავს მოახიფა მალე დემოკრატიული პიროვნული და ეროვნული თავისუფლების იდეა. ამ გვარად, ევროპის მიერ დაფუძნებული კოლონიალური სისტემა, ამერიკის მსოფლიო ასპარეზზე გამოსვლამ, მოსია და განადგურა. მან ქვეყნების მმართველობის პრინციპად ერთა თავისუფალი თვით არსებობა წამოაყენა. და ეს ის დროულად, ისე მოხდენილად მოხდა, რომ ევროპამ გაბრძოლებაც კი ვერ გაბადა მის მიერ შექმნილი კოლონიალური სისტემის დასაცავად. მეორე მხრივ თვით კოლონიალური ქვეყნები, იმდენად მოზადლებული აღმოჩნდნენ ეროვნულ-ფსიქოლოგიურად, რომ პირველი შესაძლებლობისთანვე თავი ეროვნულ დამოუკიდებლობის საკითხს წამოაყენეს და საჭირო შემთხვევაში მსხვერპლსაც არ შეიშინებდნენ.

შეერთებული შტატების საგარეო საქმეთა მინისტრის მიერ გაცემული განცხადება, სენატის კომისიის, — რომ ყოველ ერსა აქვს უფლება ნების მიერად მოაწიოს თავის ცხოვრება და იყოს დემოკრატიული, ერთი ზედ-შეტი ნიშნავს, რომ მსოფლიო პოლიტიკურ ცხოვრებაში ახლად გამოხატული ნ. ა. შ. შტატები, დამოუკიდებელ არსებობისათვის მებრძოლ ქვეყნებს, მორალურ, ეკონომიურ და მხედრული თვალსაზრისითაც ბუნებრივ მოკავშირედ და მფარველად მოივლინა. უკანასკნელი 15 წლის განმავლობაში 700 მილიონამდე ხალხმა მოიპოვა პოლიტიკურ სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა, რომლებიც ომამდე ოც სახელმწიფოს ეკუთვნოდნენ და მრავალი მილიონებიც ამ მიმართულებით მიიმარტობნენ.

ამ ფერხულს ჩამორჩა და მთელ ქვეყნიერებაზე ვაბატონებულ თავისუფლების ძლიერ ძალზე იდეს არ დემონსტრირა საბჭოთა ბლოკი. რომელიც ამ აჟამდ 900 მილიონამდე მცხოვრებ ქვეყნების გაერთიანებას წარმოადგენს. ტორალუ პრინციპებით და ფსიქოლოგიით წარმოშობილ კრემლის ბატონებს შეიძლება, ზოგ შემთხვევებში კიდევ ესწიონ, რომ საჭიროა ხალხს მონაბის არტახები აუშვან და თავისუფლად ამოასუნთქონ და ეკონომიური შედეგებით მიხედნენ, მაგრამ მათ ისიც კარგად იციან, რომ ყოველგვარ ეკონომიურ და სოციალურ სასიათის რეკლუციის თანა სდევს ეროვნული; უფრო მეტიც: ხალხთა და ერთა თავისუფლების ფსიქოლოგიური გადგენილი კაცობრიობა უპირველეს ყოვლისა ეროვნულ რეკლუციებს მოითხოვს და მას მხედრულ სოციალურ ეკონომიური საკითხებით ვეღარ დაეკავი ფლობენ, მოსიკის მკერბობით დასაყუთ ყოველგვარი რეკლუციის არის მისაღები ვარ და ეროვნულ-განმათავისუფლებელსა. თუ თავისუფლებისათვის მებრძოლი ერთი უკვე მის წიაღშია მოქცეული და მის იმპერიალისტურ მიზნებს ემსახურება, ხოლო, რადგან მსოფლიოში ვაბატონებულ თავისუფლების ფსიქოლოგიის მოსიკის ზრახვებს დამატებულად იქონიალმდებება. ამიტომ ჩჭარბობენ, რომ აზიისა და აფრიკის ჩამორჩენილი ერები დემოკრატიურ პრაპანდით, დემოკრატიულ ქვეყნებს ჩამოაშორნან; მათ შორის შეურთებელი კონფლიქტი შექმნიან და დეკარტად ვანმარტებულად და ლტის ანაბარად დაჩრჩენილი თვისუფლების

თვის მებრძოლი ქვეყნები თვითონ შთანთქან და ლაიმონან.

ამ გვარად მსოფლიოს დღევანდელი დაყოფა თითქმის იდეოლოგიურ ბლოკებად, ჩვენ სამართლიანად არ მივგანჩია. კომუნისმი მხოლოდ ახალი სამოსელია ევროპის მიერ შექმნილი კოლონიალური სისტემის, რომელიც რუსეთისათვის ოცენება იყო და რომელსაც მხოლოდ დღეს კომუნისტური იდეოლოგიის მომიზნებით ანხორციელებს. — დღევანდელი „წითელი იმპერიალიზმი“ ეს არის რუსული იმპერიალიზმი, რომელმაც ხელი ჩასვია ევროპის მიერ შექმნილი კოლონიალური სისტემის და ამ პრინციპების და იდეების გადასაცემის ნიადაგზე მოხდა და ახალი სისტემა დაიფუძნდა. ერთის მხრით დარჩა კულტურული ცაცობრიობა, რომელმაც აღიარა ერთა თავისუფლების იდეა; და მას პრაკტიკულად ხალხ უწყობს, ემხარება და ანაღლებს. მეორე მხარეს — რუსეთი, რომელიც ჩაედრებულ მოქვედებულ და კულტურული ცაცობრიობის მიერ უკვე გღენულ კოლონიალურ სისტემას. დღევანდელ წ. კომუნისტურ და ანტიკომუნისტურ, თავისუფლად დემოკრატიული ქვეყნების დაპირებების შინაგანი მიზეზი მხოლოდ ეს არის.

კულტურული ცაცობრიობის მიერ ერთა თავისუფლების პრინციპის აღიარება სრულდებითაც არ აღმოჩნდა საჭიარის, რომ თავისუფლებისთვის მებრძოლ ერებს ის მიეღოთ. პირიქედ, მას ძლიერი დამოუკიდებელი გაუჩნდა. ამის რუსეთი, რომელიც პეტრე დიდისა და ნიკოლაი მსოფლიო გეგმონიაზე ოცენბობს და მხოლოდ დღეს, კომუნისმის სახით მიეცა ამ ოცენების განხილდების შესაძლებლობა.

ამიტომ კულტურული ცაცობრიობის მიერ ამ პრინციპის აღიარება არა ნიშნავს, რომ ჩვენ, ჩვენი ქვეყნის ბედი ისტორიული მოვლენების განვითარებას უნდა მივახედოთ და მისთვის არაფერი გავაკეთოთ. პირიქედ, სწორედ ესაა გეგმათების ფიზიკლად უიფხე და ენერჯული მოქმედება, რათა ქვეყნიერებას ჩვენი საკითხი გავაცნობო და ჩვენი ვითარების ნაწილება ისაზე ვანგენით. მით უმეტეს ჩვენ ვიციო, რომ თავისუფლების პრინციპის დემონსტრირება მტრისა ყოველი ფერის რუსი და არც ერთი რუსული პოლიტიკური ორგანიზაცია არ არის განტყობილი იმპერიალისტური ზრახვებისაგან და ყოველი მათგანი დარწმუნებულია, რომ ხალხთა და ერთა განთავისუფლების იდეა რუსული იმპერიის საზღვარზე შეჩერდება და შიგ აღარ გადავა. ამ იმდითი რუსები ქვეყნიერების ყოველ კუთხეში ერთა თავისუფლების იდეის დამცველები და აღმარებლები არიან, იქამდე ეიდერ ქვეყნიერების ესა თუ ის კუთხე, ან ნაწილი, რუსულ იმპერიაში არ მოქცევა და მისი მსხვერპლი არ გახდება. რუსული იმპერიაში მოქცეული ყოველი ერთი კუთხე „თავისუფალი და დამოუკიდებელია“, საბჭოთა იმპერიის გარეთ დარჩენილი ერებია მხოლოდ „დასავლეთის იმპერიალისტებისაგან“ დასაყრბებული და დამონებული. ყოველი ფერის რუსული იმპერიალისტური იყო და დარჩა და ამ მხრივ კრემლის დღევანდელი პოლიტიკა აფსოლუტურად აქამოვლილებს რუსულ შოინისტურ ზრახვებს და იგი არაფერად განსაკუთრდება რომანოვიების რუსეთის პოლიტიკისაგან. კრემლის და რუსული ემიგრაციის გამაერთიანებელი წერტილი სწორედ ეს არის. რუსული ე.წ. დემოკრატიული ემიგრაცია ბოლშევიკისმი ემიგრაციის, მაგრამ ისე, რომ რუსული იმპერია არა დარჩავს, არ დაიშლება და მისი მილიონობა არ დაზარალდეს, ჩვენ, რუსული აგრესიის პირველ მსხვერპლებს, ყველაზე უკედ ვეგვისს, რომ არც რუსული კომუნისმი და არც რუსული ანტიკომუნისტური ემიგრაცია არ არიან განტყობილი თვითემპერიალისტური. იმპერიალისტური სულსკვეთებისაგან და მათ ორვეს ერთნაირად სწამთ და სჯობათ რუსული იმპერიალიზმის გამარჯვება და მისი მსოფლიო მნიშვნელობა. კომუნისტური რუსეთი მოსკოვიდან, ხოლო თვითი რუსეთის მის გარეთ, თანაბარი მონდობებით და ენერ-

(„ქართული აზრის“ 27-დ ნომერში, დამოუკიდებელი საქართველოს შეიარაღებული ძალების მხედრი მთავარი, ბ-ნია კ. კვიციანიძე შეხუბო ქართველი ერისათვის მეტად მტკივნეულ და ისტორიისათვის დღით საყურადღებო „პათიშის“ სახით).

ქართული ემიგრაცია მრავალჯერ შეხებია ამ საკითხს და ვერ კიდევ საბოლოოდ არც გამოჩვეულია და არც დადგენილი.

„ქართული აზრის“ რედაქცია მეტად დაინტერესებულია ისტორიულ მოვლენათა სისწრაფით აღდგენით და ამიტომ სთამოვნებით დავით მობა მისი ფურცლები ყოველ კვამეტეტურ მოღვაწეს, ვინც მოხსენიებას ამ საკითხში ისტორიის განმარტებას.

ამვე გზის ემსახურება წინამდებელი წერილი, რომლის ავტორიც სწორედ ამ პერიოდში იმყოფებოდა იმხანაში, როგორც ქართული დიპლომატიური მისიის წევრი).

7-მარტი — დღეს ბატონი ს. მდიანი წავიდა მუხტარ — ბეთსანი და მეც თან წამოვიყვანა. საბამის ნ-სათხე მივიღეთ საკმარისი დამფურცელი დეპეშა ბ-ნ ნ. კორდანიასაგან — ქუთაისიდან. შიფრი არეული იყო და ამიტომ შეუძლებელი აღმოჩნდა დეპეშის წაკითხვა. კუმბაძე და ემუხტარი წავიდნენ ფოსტა-ტელეგრაფის სადგურზე ინფორმაციისათვის და თუ შესაძლებელი იყო შიფრის გასასწორებლად.

რამდენადაც დაუშვრავი ფრახებიდან გავიკეთე. ოსმალეთისათვის უნდა წარაგვადგინა რაღაც სახით პირობა. იყო ნახმარი „კავკასია“ უნდა იყოს მოწყობილი. კორდანიას თხოვნის, რომ მდიანამ ინახული ადგილობრივი მთავრობა და მოითხოვს; რომ დღესვე უნახებო.

დეპეშა გამოგზავნილი არის გუშინ. არავინ იცის რამდენ დღეში მიიღებენ პასუსს ქუთაისში. ამიტომ მდიანა, ყოველგვარი მისი სურვილის წინააღმდეგ, ამას ვერ შეასრულებს. შთაბეჭდილება კი ვაქვს, რომ ეს მეტად სასურველია.

დიდი წვალების შემდეგ მოგახსერბედ დეპეშის ნაწილობრივი გასნა-წაკითხვა. სწორია, რომ მდიანამ მისცეს წინააღმდეგ ოსმალეთის მთავრობას, რომ მათმა გარამა ჩვენ ჯართან ერთად, დროებით დაიკავოს ბათუმის ოლქი და ახალციხის მაზრა. დანარჩენი მს გარჩევას ვეღარ ვაგებრებთ.

მდიანას სურს დრო მოიგოს ლინდონის კონფერენციის გათავებამდე, რომელიც ბენ-ჯარი არ შეიძლება გამოირკვეს, ამიტომ მან გაუზახვა კორდანიას დეპეშა და სიხოვა ვან-ნიმერის შიფრი, რომლის ასნსაც ვერ მოვაგებრებდ. მდიანის თხოვნის გამო მივიღეთ პასუხი, რაც განმეორება იყო კორდანიას აზრის. სნანს ჩვენს მთავრობას; ან მხრივ. მტკიცე გარდაწყვეტილება ჰქონდა მიღებული.

8-მარტი — დღეს მდიანი წავიდა მუხტარ ბეთსანი. თან წამოვიყვანა მეც, სნანდა, რომ მუხტარმა უკვე იცოდა ჩვენი მთავრობის გადაწყვეტილება ბათუმის ოკუპაციის შესახებ. მან ისეთი დეტალები გვიამბო, რაც მდიანამ არ

გით იბრძვიან ამისათვის.

ეს გარემოება ურთივლიდან არ გამოირჩენია არც ერთ არა რუს ემიგრაციის და შესაძლებლობის ფრახებში ყოველი მთავარი ცდილობს თავისი მწკრივ გამოვიღებოდა თავისუფლ ქვეყნიერების გააცნოს და წითელი და თეთრი რუსეთის იმპერიალისტურ ზრახვათა იფიგეობა აშლიოს. არა რუს ემიგრაციების ამ გვარა თვავამოღებულ ბრძოლა და შრომა დასასხერება არა მარტო საყურადობი ერთი, არამედ დასახებრება მთელი თავისუფლებისთვის მებრძოლ ქვეყნიერების წინაშეც.

თვით შეერთებულ შტატებში ფეხმოკიდებულმა მრავალრიცხოვანმა რუსულ ემიგრაციამ მრავალჯერ ვაგარწმობინა თავისი მტრული დამოკიდებულება რუსული იმპერიალიზმის მსხვერპლ ერების ემიგრაციის და მრავალჯერ შეეცადა ჩვენს ეროვნული უფლებები

იკოდა. მუხტარის სიტყვით; ქართული ჯარისა და ხალხის დანაწყობილება კარგია, მხოლოდ მმართველ წრეებში დაიწყო მტრეობა. ზოგიერთი წევრი დაფუძნებული კრების იხრება იმისკენ, რომ „ხალხის ფიზიკურად გადაჩრჩინის“ მტრეთი. შეუთანხმებლად ბოლშევიკებს. მუხტარი შეგებრდა, რომ საბამის ხეთსათხე მოახსენებს თავის მთავრობას კორდანიას წინააღმდეგ და 7-ს. გვიასხებებს.

7-სათხე წავილი მთავრობის სასახლეში. მუხტარ ბეთს უნახებო მდიანას; დღესვე გზარდნება ჩვენ ჯარის დაიკავოს ბათუმის ოლქი და ახალციხის და ახალქალაქის მაზრები. ჯარი დაიჭერს მოსახლურ ხაზებს, დაინისტრაცია დარჩება ქართული და მისი სუვერენობა ხელ შეუხები. ამ ტერიტორიების დაკავება მოხდება, ვიდრე ქართველის მდგომარეობა არ გამოვჯდებნება. მოსკოვიდან და ლინდონის კონფერენციებზე თავის გასამართლებელ გამოვიყენებთ, რომ ამ ზონების დაკავება ხდება „პოლიტიკამდე“, სინამდვილეში კი არავითარი პოლიტიკის ადგილი არ ექნება. ამის შესახებ არავითარი წერილობითი შეთანხმება ჩვენ შორის არ შეიძლება დაიდოს.

კარგია თუ ოსმალეთი გულწრფელები არ იან, როდესაც გვიბრდებინან, რომ საჭირო დროს ისინი ამ ოკუპაციის მოხსნაში და ვაგენენ. მაგრამ თუ მათ რამე მტრეთი მტერ აზრი გამოიცავლებს და სასუდამთო მოინდომეს იქ დარჩნა, მაშინ იმუხტარული ვინებნით ძალით ვაგვიკეთე... ოსმალეთის მთავრობამ უთულოდ ვერ შეიკეთა ჩვენი წინააღმდეგ და გადაწყვეტილებაც გუშინვე მიიღო. ორი საათის განმავლობაში ამ გვარი გარდაწყვეტილების მიხედვით მდიანა, მიი უნებებს, რომ ამას პარლამენტის დასტურაც სჭირდება. ბათუმის დაკავების მიზანი შეიძლება ორგვარი იყოს: ან მათ აშკარათ ესწიონ, რომ საქართველოს მოსპობა მათ ეროვნულ ინტერესებში არ შედის და უნდათ ჩვენი შეგვა. ან მოქმედებენ ეიწორი ანგარიშით და სურთ, ისარგებლონ შემოსხვევით და გამოგველონ ხელიდან ბათუმი, ახალციხე და ახალქალაქი.

დღევანდელ საუბარში მდიანამ უთხრა მე ზღვიანს: „ჩვენ ვთავაზობთ მაქსიმუმს და ვთხოვლობთ მინიმუმს. თუ თქვენ ახლა არ გვიშვლებთ, იქონიედ მხდველობაში, რომ სა ფრთხილ თქვენც მოგახლოვდებით. მაშინ ჩვენ ქართველებს, დარჩენებში სერის მყუერველიც, როგორც ასი წლის განმავლობაში ვთავითი რუსეთ ოსმალეთის ომების დროს, როცა იღვრებოდა თქვენი სისხლი!“

კუმბაძე და ემუხტარი საბამის 11 სათხე წავიდნენ ფოსტაში კორდანიასათვის და შიფრული დეპეშის გასახლებად. თუ ხაზი ვაგულებული არ არის მათ აღება, დილაშე მოუხდებით იქ ყოფნა, რადგან საჭიროა გამოუძახონ ჩვენი სამინისტროს რომლიმე პასუხისმგებელ მოხელეს და მას პირადათ გადასცენ ეს ცნობა.

9-მარტი — გუშინ კორდანიას დეპეშა ვერ ვაგზავნა. დღეს მოუწყო, რომ ის ვაგზავნის ჯერ კაბასში და იქიდან ვადაეკება ქუთაისში.

ესეც ვაგეთოლა და ეროვნული ემიგრაციებისათვის ხელი შევიშალე და მათი მიმართება შევეგრხებინათ. ამიტომ რუსული იმპერიალიზმის ტყვედ ქცეული ერების წარმომადგენლებს, მოვალეობა საჭირო ძალიან და ენერჯიული გუთნით წინააღმდეგობა და ქვეყნიერების იმ კუთხეში შეგებრება რომელიც მოგინისტრეთ თვითმპერიალისტურ გამოვიღებნას, სადაც ის წარმოიშება.

ამისათვის საჭიროა, რომ რუსეთის მიერ და პურბოლი ერთა წარმომადგენლებმა არსებულ საერთო კომიტეტები და ორგანიზაციები უფრო ვახსოვონ და განამტკიცონ და ერთი მხრივ რუსულ ეროვნული თანამშრომლობით და მხარის დაჭერა შექმნან ერთი ძლიერი, მოქმედი ორგანიზაცია, რომელიც ყოველი ფერის და ჯიშის რუსულ იმპერიალიზმს გაამხელს და შეგებრდებოდა.

როდესაც ამბობდა: „არ გამოცდილია ხომ პოეზის, მუშებში ცისკრის კარებს აღებენ, მაგრამ ჩვენ სხვა დრო წაშვებოდა, ჩვენც მალე სადმე ჩავვაძლებინა“

ცნობილი ქართველი პოეტმა პავლე იაშვილმა. მას დაბარეს, რომ პატრიოტულ იდეებს აღივსებდა ავრცელებს. (ჩემი სოფელი, დღეს და სხ.) მას ბრალი დასდეს პროლეტარული მშენებლობისადმი აშკარა წინააღმდეგობაში და ცნობილ ფრანგ მწერალთან—ან დრე ვიდანთან შეგობრობაში.

ნაციონალისტური, მემარჯვენე გადახრების გამო დააპატიმრეს პოეტს ნიკოლოზ მიწეშვილი. კომუნისტებმა განსაკუთრებით დაგმეს მისი წერილი „ლიტერატურულ საქართველოში“, სადაც იგი ათიბრუნდა, რომ როგორც პოეტის შემოქმედით ვერ იზარბებს თანამედროვეობას, ხოლო, როგორც მოქალაქე იძულებულია გავეყრს ახალ ცხოვრებაში.

დააპატიმრებს და დახვრტებს სასჯელი ვერც დაკვეთს ვალერიან ცნობილი ქართველი მწერალი და უღადესი მოაზროვნე გრიგოლ რბაქაძე, მისი შემოქმედება კომუნისტებმა გამოაცხადეს რეაქციონერ იდეალისტურად. მწერალი განსაკუთრებით განიცდებს შრომობიანობის, „ერის სული და შემოქმედება“, „ხელოვნება და სინამდვილე“, მისი შემოქმედების შედგენილი: „ლაშარა“, „ველის პერანგი“, „ლინდა“ და სხვა, როგორც „მეცნიერული შემოქმედება“ აიკრძალა.

რუსეთისადმი აშკარა წინააღმდეგობის გამო და ნაციონალისტური იდეებისათვის რამდენიმეჯერ დააპატიმრეს ცნობილი მწერალი კონსტანტინე გამსახურდია. იგი სასტიკად განკიცხეს შრომობიანობის, „დონის დიმიტი“, „დიდი ხელტაკი კონსტანტინეს მარჯვენა“, „მარკვეტი ურანაჟი“ და სხვა...

გალაქტიონ ტაბიძის რევოლუციური შეტევების დროს კომუნისტები უსაყვედურებდნენ, რომ იგი ვერ სცილდება სპობილად. ახსტრადიკულ რამდენიმეს და ღვინვანობა პოეზიაში. მას უსაყვედურებდნენ, რომ რქობობის რევოლუცია ვაიკა, როგორც სტეტიკობა. დიდი მოვლენათა კორანტელი და ვერ ჩასწვება მის ღრმა შინაარსს. მას უსაყვედურებდნენ, რომ იგი პოეზიაში უწინარეს ყოვლისა აყენებს და სხვა...

გალაქტიონ ტაბიძის ხელოვნურად გასაბჭოების მავალი მისი ლექსების კომუნისტების მიერ დამახინჯება წარმოადგენს. ახე მავალი ადგილზე სადაც ის სწერდა „ჩემი ლექსები ძველი, გქონდნენ აკრის ფრთები“, კომუნისტებმა შესცივლეს—ჩემი ლექსები მთელ

ამ გქონდეს არწივის ფრთებო. ან იქ, სადაც ეწერა: „მთავრების ზოლი მუხრანტონთან ახლო ავაშენე ჩემი მშენებელი სახლი“, კომუნისტებმა ასე შესცივლეს: მინერაბიანთან ახლო არ გავშენე ჩემი მშენებელი სახლი. ასე, მყინვარებისა. ლეტიურობიდან, მიწაზე ჩამოვიყვანე.

ქართული პოეზია მეორე ქურბი იოსებ გრიშაშვილი, კომუნისტებმა დიდი ნიჭით ჩააშრეს, რადგან ძველ ტულ ზის პოეტი იყო და არ ენდობა ქარხნების საყრდენს. მასი ლექსები: „ხელთაღმანი“, ზღაპარი „მამაშვი“, „თეტიკოლი“ და სხვა მრავალი. ეპოპოგრაფიკული ბურჟუაზიული შემოქმედების პირობად გამოაცხადეს.

სიმონ შიშოვანს უსაყვედურებდნენ ფუტურ ჩიშის გავლენას. ახსტრადიკული, ბურჟუაზიული ესთეტიკის ქადაგება და ძველი კულტურის დიდებას.

რადგან გვეგებ, ანტი თანამშრომელი ტენდენციებისათვის ათე კანკაყვანილი, (მუხანბი. ანუ სატრია საკუთარი თავზე, „ოვავა“, და სხვა.) მას უსაყვედურებდნენ რომ იგი, ჯერ კიდევ არ არის განთავსებული სოციალისტური მერკეობისგან.

ხერგი კლიაშვილი— განიცდეს წვილი ბურჟუაზიული ტენდენციებისათვის (პროვიციის დამე), „ლულულის შემდეგ“ და სხვა.) მას აგრეთვე უსაყვედურებდნენ ანტი რევოლუციონის და სიმბოლიზმის გავლენას.

კომუნისტური კრიტიკის ქარ-ცეცხლში მოხდენს ვიორგი ლიონი, ალექსანდრე აბაშული, შალვა აფხაზი, ვლადიმერ გავრიანა შვილი, ილია მისაშვილი, და მრავალი სხ.,

1936-38 წლების წმინდანმა უდიდესი გავლენა იქონია ქართული მწერლობაზე, ისინი საბოლოოდ დარწმუნდნენ, რომ კომუნისტების მუქარა უბრალო სიტყვები კი არა მწერსინამდვილე იყო. წითელმა ტრიახმა ნაწილობრივ მიადგო, მისი შინაარსი და მწერლობის ერთი ჯგუფი იძულებული გახდა საბჭოთა ყიდზე „გარდაქმნილიყო.“

დღეს ქართველი მწერლები, ნებით თუ უნებლიეთ, საბჭოთა წესწესობებს ემსახურებიან. დღევანდელი ცსკეობები ცხოვრობენ, ხოლო მათი სული და იდეა ისევ უტყობა, როგორც ეს ქართული მოდების ნაციონალიზმს უპასიანობა. ამ უტყობობა ათქმობია ვაღ. ტაბიძის: „ინტერვიუ იცვალა დრო და ბუნება“. ისინი გულზე ვის არა სიღებს, იყო მრავალი განადგურება, ლექსთა სიცილილი კი არასიღებს“.

დ. ჩ.

ქართული იმპერია და ბოლშევიზმი.

„ერის წარმატება, კონებრივი თუ გონებრივი შესაძლებელია მხოლოდ მაშინ, როდესაც ერთად, წოდება და დაუყოვნად, დიდ პატარაობის განუტრეხლად, ერთის მეტადიანობითა და ვანტურ ცხოვრების გზა გაიკვილოს და ბურთი ბედის გაიტანოს.“

ილია. (1882 წ.)

წინა წერილებში ჩვენ შევეცადეთ, რამდენათაც ამის უნარი იქნებოდა მოგვცა, ქართული ემიგრაციაში შექმნილი მდგომარეობის რიგიეტიკური ანალიზი გავგვეთავსო და მისი ნამდვილი სურათი საზოგადოებისათვის წარვედგინა. სურათის რეალქმნილობისათვის საჭიროდ მიგვანია საზოგადოების—ყურადღებამ იმ დაცვის მიზანს, რომ ამ უსახსნელ ხანებში მტად გახშირდა საბჭოთა მოკლევადიანი, და კერძოდ ქართველების, ამა თუ იმ პოტიკური რჩინის ფარდის აქედ მოგზაურობა. ეს ხდება ხან ბაღუტის, ხან სპორტსმენების, ხან მომღერლების და სხვათა მიმხედვებით. არის შემთხვევები კერძო პირების მოგზაურობები და ვეცდებით ვასაყვირო, რომ ხანდისხან ემიგრანტ ნათესავის და მახლობელის ნახვის მიზეზითაც ხდება.

საბჭოთა ისტორიაში ეს უჩვეულო ამბავია და ამიტომ ინტერეს მოკლებული არ არის ამ მოვლენაზე ჩვენი ყურადღება შევანეროთ და ვაგვიჩვენოთ—მართლა რამ ეველოდა ვანიკა და საბჭოთა პოლიტიკამ, მან თავის თავს უტყუყუნა და ვალბეზობის გზას დაღვავა, თუ ახალ იონიანა ვაგვექს საცქი?

ამ კითხვებზე ლირიკული პასუხის გასაცემად საჭიროა ცოტა უკან დავიხიოთ და თვალად დაველოთ კრემლის პოზიციას, ემიგრაციის მიმართი დიდნათი თვისი ბატონობისა და მისი დანიანობის ანალიზი მივიღეთ ამ ახალ ვითარებამდე. რადგან, ჩვენი ღრმა რწმენით, კრემლის ეს ახალი „ლიბონებრება“ პირშია მისი პროპაგანდა, რომლითაც მას მრავალჯერ და მრავალჯერ უდიდა ემიგრაციის ან შრომანად მოსამბა. ან მისი შევიწყობა, ან მისი განზრუნა და ამ გზით ფართო საზოგადოებრივი წრეების წინაშე მისი მაღალი დანიშნულების დამეკრება და სახელის გატეხა.

ჩვენი ღრმა რწმენით კრემლის ამ „ლიბონებრებაში“ საქმე გავიქვს ვეღავ ანტიკომუნისტური ეთერატორის ვაშტრწული მოპაგანდასთან. მაგრამ, ამ შენიშვნებში, ჩვენი თვის უცნობა, მის ახალ სახესთან.

როგორც ვიკით ბოლშევიკებს თავიდანვე აწუხებდათ ეროვნული ემიგრაციების არსებობა, რადგან მუხანდავთა მათი მატერიალური

სიჭირიერისა, რაც შესაძლებლობას უსსობდა და უსსობა, ემიგრაციის თავისი ანტიბოლშევიკური ბრძოლის უნარი და გამოცდილება ვერეტიკაციონს და ფართოდ ვაშალოს, მანაც ეს იყო და დარბა მისთვის იმპერიალიზმთან ბრძოლის ყველაზე მწვევე იარაღი.

ემიგრაციის ბოლშევიკური თავიდანვე დიდ ანგარიშს უწევდნენ და მის და დასარეგულირებელი კოეფიციენტი საშუალებას იყენებდნენ. ჯერ კიდევ 1921 წ. აპრილში მიმართა თავის ქართველ აგენტებს ლენინმა, რომ „ვერაპაში დიდი აყალი-მაყალი ატეხილი საქართველოს განსაკუთრების გამო და საჭიროა საქართველოს რევოლუციონი კომუნისტური კონტრბოლსაგანად გასწვრივ, და დამატკიცოს, რომ აქ მოხდა შინაგანი რევოლუცია და რუსული წითელი არბა მხლოდ მიეწვია თავის ქართველ კლასურ მემბრას“ და სხვა. ამის შემდეგ ბოლშევიკებს ამ მიმართულებით მუშაობა არც ერთ მიმხედვით არ შეუტრეხებიათ. მაგრამ ყოველისთვის მათი კბილს უჭირდა ქართული ემიგრაციის მხედ, ენერგიული და მუყათი შრომა და ბრძოლა.

თუ რამდენადა აწუხებდა მოსკოვს ქართული ემიგრაციის არსებობა, იმ ფაქტითაც სწავს, რომ როდესაც ფრანგულ-საბჭოთარი მოლა პარაკედა სწარმოებდა ერთი მეორის „საქნიბაღ“, მოსკოვმა ამის წინააღმართ პირბობათაგანათ პირბობა და ძლიერებდა. რამდენათაც თავისუფალი-დემოკრატიული კაცობრიობა მტად ეტეხა ბოლშევიკების მუხანათორ ბუნების და მტებით რწმუნებდა მის საკაცობრიო საფართოებაში.

ეს ფაქტი უკომუნისტული ნათლად ამტკიცებენ, თუ რამდენადა აწუხებდათ ბოლშევიკებს ემიგრაციის არსებობა, რადგან ეს ფაქტი თავისი მორალური ესტიმაციული მნიშვნელობის არ არის მოკლებული, რაც უფრო მეტით იზრდება და ძლიერდება. რამდენათაც თავისუფალი-დემოკრატიული კაცობრიობა მტად ეტეხა ბოლშევიკების მუხანათორ ბუნების და მტებით რწმუნებდა მის საკაცობრიო საფართოებაში.

ამ შენიშვნებში ემიგრაციები საზოგადოდა ქართული კერძოდ თავისუფალი, დემოკრატიული კვების ბუნებრივ მოკავშირეებად გამოიანდა და მათ ანტიბოლშევიკური ბრძოლის და ამ ბრძოლებში მიღებული გამოცდილების გამოყენების შესაძლებლობის უსაძრეხუნებლობა. ან სატიკობა, რომელიც კრემლის სხვაზე ადრე უმეცნიერ და მისი მაღალი დანიშნულება უნდა მოეფინა და ემიგრაციის ახალი სახის იერიშები მიეტანა.

ემიგრაციამ მდინერი თავდაცვის კლასიკური მავალითად ამის ცდათაიან წლებში სა

ერთი უფრო ადრე დაიპყრეს, ვიდრე მეორე, დროისა და ვარემობის მიხედვით.

ზოგიერთი ახლო დასავლეთი ქვეყნები არა მარტო ფაქტობრივად, არამედ იურიდიულად შეუერთდა საბჭოთა კავშირს, ხოლო დანარჩენს, ჯერ-ჯერობით, მხოლოდ ფაქტობრივად ეკლავს რუსეთი. არავის არ გავაყვირებდა, რომ ერთ დღეს კრემლის რადიომ გაავრცელა—სოციალისტური სახალხო რესპუბლიკებმა რწმენიანად, პოლინობიანად, ჩემსსოფლიკავიან და სხვებმა, თავის ერისა და ხალხის ნება-სურვილით მიიხიბვნენ „დედა“ საბჭოთა სოციალიზმთან შეერთება. ვანს ეს იქნება სამართალი, რომ ან ამ ქვეყნებმა და ან დასავლეთის მათი ეროვნული თავისუფლებებზე უარი თქვენა?

არა მარტო რიბიბობიდან, არამედ გეო-პოლიტიკურად და სტრატეგიულად არა რუს ერებს უჭირავთ ახლო მნიშვნელოვანი პოზიციები, ვიდრე თვით რუსეთს, რომელიც მომწყვედილია არა რუს ერთა რკალიან.

ახალ სტრუქტურებს, რომ მოლიანდა თავი და ენებოთ. არა რუს ერთა ეკონომიკური სიმდიდრები უდიდესი მნიშვნელობისაა. მაგ. იმის წინანდელი ციფრების მიხედვით არა რუს ერების საბჭოთა იმპერიის აშდენდენ ნავთის 75 ტონ, ქვანახშირის 60-ს, აგინის 50-ს, ფლადის 50-ს და სხ. იმავად კულტურის მიხედვით არა რუს ერთა მაღალი სტრუქტურა ნათელია. მაგ. საშუალო სწავლა დათმობიებული ყოველთასხედ: საქართველოში—113.7-თ, უკრაინაში—94.6, სომხეთში—81.5, აზერბეიჯანში—78.6-სი, ბელარუსია—78-ტი, რუსეთში—76 და ორი მათივით. უმაღლესი განათლებითა და ქართული—11-ტი, უკრაინა—4.2-თ, აზერბეიჯანში—6.7-ტი, რუსეთში კი 6.5-თ.

ანტი კომუნისტური ბრძოლების ისტორია ექვ მიუტანლად ამტკიცებს, რომ მთელი მისი სიმძიმე არა რუს ერებმა ატარეს. სწორი აჯანყებები კავკასიაში და უკრაინაში ამის მჭერმეტყველური მავალითებია. პრ-

ოვ, ფედოტობის ცეცხლი: საბჭოთა კავშირის დამსჯელი—საკონტრაქტო ბანაკებში თითქმის პოლიტიკურ პატიმართა მთელი შემაღენლობა არა რუსებიან. მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ მოსკოვმა ასი ათასობით გადაასახლა უკრაინელები, ჩრდილო კავკასიის მთელი ტომები, ყირიზილი თათრები და ოსმალეთთან მოსხდრე ქართველები, და ეს მხოლოდ—რეჟიმთან არა ლიალიზმის გამო.

ჩვენი აზრით, თურქეთი, რომელიც დასავლეთის დემოკრატიის პო ტენციონალური მოკავშირეა დანიშნულებული უნდა იყოს სამ. კავშირის სატელიტების მდელი და კერძოდ კავკასიის დამოუკიდებელი არსებობით, რომელიც ერობადერთი პირბაა რუსული ექსპანსიის დაბრუნება და ახლო აღმოსავლეთისაკენ. სტალინ-ბერიას ერის დასოფლების შემდეგ ჩვენ დარწმუნებული ვართ, არა რუს კომუნისტებ შორის ტიტოვიზმი, რომლის არადიდი კრძალ ყოველთვის თავს დასტრიალებს. უფრო ვაჩვენა, რადგან ბერიას ლკივადი იყო და სტალინის განვარდინების რუსული თვითმპყობელური იდეების მაქსიმალური გამოვლინება მოხდა.

ამის უფრო ნათლად წარმოსადგენად საჭიროა ვაჩვენოთ, რომ რუსეთი მთელი თავისი ისტორიის განსწვრდნად არასდეს ასეთი დიდი და ჭლირი არა ყოფილა და (კომუნისტების ეპოქაში) მან რუსული იმპერიალიზმის იდეოლოგიის ოცენებასაც კი გადააჭარბა. ასეთ პირობებში ძენლა წარმოსადგინა, რომ რუსის ხალხმა შეინდო და მისმა ემიგრაციამ გარტო, მისთვის საოცნებო იმპერიის დანერგვა მიონდომის. ამიტომ დასავლეთის დემოკრატიის ყოველი ცდა, რომ ისინი ანტირუსულად ამ შემთხვევაში, ვინც წითელ იმპერიალიზმს დაუპირადაპირინ და მათი საწინააღმდეგე ბრძოლაში გამოიყვანნ. თუ რუსებს მტკიცე ვარანტია არ ექნა, რომ დასწვრება მხოლოდ რეტიმი და არა იმპერია—უნუფეუმი ცდაა, ხო

ლა და ივარი ვარანტიის მიცემა დასავლეთს არ შეუძლებია, რადგან ეს იქნებოდა საკუთარი თავის უარყოფა და საკუთარი პრინციპების განადგურება.

ანტი სახელმწიფოებისა, რომ კრემლის დანიშნულების შემდეგ დასავლეთის დემოკრატია ბრძოლა გამოუტყვალდა საბჭოთა იმპერიიდან გამოცხდულებული არა რუს ერებს და მტრად იქცენ აღმოსავლეთი ევროპის დიდი ნაწილი, მხოლოდ იმითომ, რომ ეს რუსებს უკ სურს! აქედნ წარმომდინარე დასავლეთის პოზიცია უნდა იყოს არა მარტო მათ მიერ, ერთა თავისუფლების პრინციპში ალიარება, არამედ მისი დაცვა-განადგება. ეს ვარაუდებს წარმოშობა და განუტკიცებს დასავლეთის დემოკრატიის საბჭოთა კავშირის არა რუს მოსახლეობაში ნიღბა-პატივისცემას, რომლებიც დემოკრატიის და თავისუფლების ბუნებრივი მცველები არიან.

ჩვენ გვჩნდა ვიფიქროდ, რომ რუსეთის მოწინავე სჭოვადებაშიც აღმოჩნდებიან დიდ ეროვნული მუხნების და დილორების ხალხი, რომლებიც მუხნებთან და ალიარებაში, რომ მომავალს მოლოლო უნდა მიეყრის ხალხთა და ერთა კოლდ მუხნობრივი ურთიერთობაზე და აქედნ გეოტრეზობლი იქნება დასავლეთის იმპერიალიზმის წაგებები.

ჯერ კიდევ პეტრე დიდი ცდილობდა დასავლეთისაკენ „ფრანჯარს“ გაჭარა და ევროპასთან დაახლოვებას, რამაც რუსეთის კულტურული ცხოვრებაზე დიდი გავლენა მოახდინა. ჩვენი აზრით რუსეთი დანიშნულებული უნდა იყოს დასავლეთთან კულტურულ ეკონომიური ურთიერთობით და არა ტერიტორიალური ექსპანციით, ვინაიდან ეს უკანასკნელი მას თვითიმპერიაზე მეტე აქვს და ეს მი სივთის სასიცილო საკითხს არ წარმოადგენს. მისი მთავარი ამოცანა უნდა იყოს თავის მოქალაქის ცოვრების დონე ამაღლოს და მათ კეთილ ჩქუხობაზე იფიქროს.

მთელი მისი ისტორიის განმავლობაში ეს პრინციპი უწყობდა იმპერიალიზტურ ზარბეზებს, რომლის დასაფარავად თანამედროვე რუსული კომუნისტული ლოზუნგები იყენებს და საფლეთის იმპერიალიზტებისგან დაჩაგრულ ერების დანიანობისუფლებას. ეს ვარემობა ქმნის მსოფლიოში მუხნებზე შფოთას და მღვინვა რეგებს და სხედ უმეცნიერება ატმოსფეროს, რომლის ვანტერობაც, თუ კაცობრიობამ დროზე არ მოიგონა რამ მაღალი, უმარბაზნოთ აღარ მოხერხდება, რამაც შეიძლება იმსხედვალდოს არა მარტო მილიონობით დაძმინდა მის სიცოცხლე, არამედ მოსხის და განადგურის საუფრულოდ შექმნილი სულიერი და ნიეთიკის საფანტური.

დიდი ბრიტანეთის მიერ ინდოეთის დატოვება უდიდესი მავალი იყო, რომ მსოფლიოში სრულდება კოლონიური იმპერიალიზტური ეპოქა და იწყება ახალი, ერთა თავისუფლების და დამოუკიდებლობის ხანა. დღეს მთელ მსოფლიოში ეს თავიმოწინე იდეა თავისუფლად დანიანობის და უნუფეულო იმედ, რომ მას საბჭოთა მრისხანება შეაშინებს და მის საკუთარს ვერ ვადავა.

თუ კაცობრიობა ვადარჩნა უწყრია, აღნაბი, შექმნება საერთაშორისო ოჯახი ერთი მეორის ნიღბის და გროვნულ ინტერესების გავებაზე. რომლის წყურთი თვით რუსეთი იქნება და საერთაშორისო მნიშვნელობის საკითხებს გადასწყვეტის სამართალი და არა მხოლო.

გ. გაბლიანი.

ბატონო რედაქტორ!
უშორილხდად გთხოვთ მოგვცად შესაძლებლობა ვადაუხუთოთ უცლია იმპო, ვინც ვაჩარბეს ჩვენი მწიხარება და ან პირად დასწვრება, და ან წარილობით თანავარაობა გამოგვიცხადებს.
პატი—თ: ელ. ვაიტიშვილი ბარნოვისა.

ფრანგეთში გამოქვეყნებული ბოლშევიკი პროვოკატორთა საიდუმლო ორგანიზაციის განხილვა იყო, რომელიც ქართულ ინტერესებს გაემყრებოდა - ოღონდარია - გეგმის სახელით არის შესული.

ბოლშევიკები დარწმუნდნენ რა, რომ თავის საიდუმლო და გამოცდილ აგენტებს - გამყრებლებს - ოღონდარია - გეგმის ემბრაგოში ვეღარ შინაგანდნენ და ამით ვეღარ ისარგებლებდნენ - ამ შემთხვევათა ემბრაგოს გაბიზრება მოინდომეს და უცხო პრესაში მოკვლინა მცდარათ და ყალბად გაიტანეს. ითქვამს ბოლშევიკ პროვოკატორი გ. გამყრელიძე ირმანი აგენტი იყო და ის უფრო ანტიბოლშევიკური მიზნით იყო საუბარში ორგანიზაციისათვის დახმარებულად, ჩაიხილა ორგანიზაციის და ემბრაგოს ბოლშევიკების ნამდვილი აგენტები. უფრო პრესაში ამ ამბავის მცდარად გატანით შეტყობისათვის აგენტი დამახასიათებელი ქართული მამულში იყო და ეროვნულ პატრიოტული ორგანიზაციები. ბოლშევიკების და მათი აგენტების - გამყრელიძე, ოღონდარია - გეგმის შიშანი ნათელი იყო: გაბიზრება და ნდობის დაკარგვა ქართული ეროვნული ორგანიზაციების.

ამ საქმეს საფრანგეთში არსებული ქართული სათვისტომო მრამდე ჩაიხილა, მიყენებოდა ვადმონტურა და საქმის ნამდვილი ვითარება ქართული ემბრაგოს ფართო წრეებს გააცნო. მართალია ბოლშევიკ პროვოკატორების „ლიდერი“ გამყრელიძე უფრო ადრე გაიქცა საფრანგეთიდან, ვიდრე საზოგადოებრივი დახმარე მოუწყრებდა, მაგრამ ამან ხელს არ შეუშალა, რომ ის ქართულ ემბრაგოს თავის წიაღიდან განედევნა.

გამყრელიძის მარჯვენა ხელი ოღონდარია ქართული სათვისტომოდან გაქცეული, მინც საფრანგეთში დარჩა და ოკუპაციის დროს, როგორც პროვოკატორული პროვოკატორი დაეხმარებოდა უწყობა და ბოლშევიკური რეჟიმის მიერ დახმარებული ხალხის გარეთ გამოშვება და თავისუფალი კაცობრიობის ჩვენება, ისევე როგორც „უკან დაბრუნებული“ ჯერ კიდევ თავსუფლად ვადავოდა და ექიანდა მოწყობდა, ის ზომს ხდიდა აქ ყველ აფერი შეეცალა და გამოგზავნა, ჩვენ ცოცხლები დაგვტოვეს და თქვენც შემოგვართოდით. უკადრევი და ოკუპაციის, როგორც ბოლშევიკების კბილის მომჭრელი ორგანიზაციის დახმარება, მისი სახელის წახსენი და მისი გასაბიზრებელი ფანდია.

ჩვენ სრულყოფილი აკ გვიდა ბოლშევიკან პროვოკატორული დაგებათ და აქ თავისუფალი. ამით უკან დაბრუნება და ამათვის განთავსებული ემბრაგოს როგვს განწყობდა და მისი მოქმედების უნარს გააძლიერებდა. არც იმის თქმა გვიდა, რომ ქართული სახელის კულტურის გარეთ გამოშვება უნდა გასწავლა. მისი გამო ჩვენმა გავრთვა თავისი აზრი უკვე გამოისქვია და ფრანგული საზოგადოებრივი აზრი - მისი პრესის მიხედვით, თავის მეთხველს ვაძინე.

მაგრამ მინც ხაზი უნდა გავხვას იმ გარემოებას, რომ ეს ბოლშევიკური პროპაგანდის და ემბრაგოზე თავდასხმის ახალი ხერხია, რომელსაც ქართული საზოგადოებრივი თავისი გარკვეული ეროვნულ-პატრიოტული მისარგებელი წინ უნდა დაუყენოს. ამდევლობიდან არ უნდა განდარჩეს, რომ ბოლშევიკი თემოკლის მხდელით თავს დასტრიალებს ემბრაგოს და მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ მისი თავდასხმის უფრო გაძლიერება. სოკოსათვის წარმოშობილი ანთროპოლოგი „პატრიოტული ჯგუფები“ ამ თავდასხმების ერთ-ერთი იარაღთაგანია, რომლითაც, თავ-თავის დროზე, ემბრაგოზე ჯგუფები თუ მოღვაწეებს დაუსუფლდა თავს ეხსნა. ისევე ანტიბოლშევიკური ბრძოლის დახმარებლად და სახელის გასტრიალად არის მოაზრებული, ეს ე. წ. პატრიოტული ჯგუფები იმდენათ ვადანიერდნენ, რომ მუქარასაც უკუთხვან ამ თუ იმ ემბრაგოზე მოღვაწეს. თუ ემბრაგოზე ემბრაგოული თავდაცული ჯგუფები დროზე არ მოილო და თავის რაგვებში ერთი მეორის ნდობის და ბოლშევიკთან ბრძოლის ფსიქიკა არ გაბაბრნა. ძნელია განსაზღვრა თუ სადამდე

მივა ბოლშევიკ პროვოკატორების აღვირახსნი გლობა.

პროვოკაციული მუშაობა აქუნებს, ათამაშებს და ახმენვეთ ემბრაგოს კომპეტენტური ცენტრის. მისი მორალური ავტორიტეტის მოშლა. ცალ-ცალკე ჯგუფებთ და დასებათ ემბრაგოს დაფეთ, მისი გამყრელიძეები ორგანიზაციის უქონლობა და ეჭობა. ჯგუფები კაპიტალის გასაზრდელათ ყველას აღვირს და უცვლასთან ვაარწყებება. „მომხმრთა“ პოლიტიკური, ზნეობრივი, მორალური მხარის განუკითხობია შესაძლებლობას ქმნის ამორალურ-უხუნო და უცივ მოლაყებებმა (რაც იხილ სპობა შესაძლებლობას ავადიან-მალაკელიძის მსგავსი ჩეკისტები ეროვნენ) პოპა და ბიჭირი და მალო პატრიოტული ფრანგები შეიარაღებულბება, ნებით თუ უნებლით, მოათვის საქმე ავიკონ და გამოცდილ ანტიკომუნისტური მებრძოლებს და ეროვნულ მოღვაწეებს ტალახი ასანს.

ამ ჩვენ საზოგადოებრივი ტრადიციის, ცხადია, მრავალთა ჰყავს, როგორც თავისი ავტორი მსახობები, ისე რეგენი და შეუხვედელი სტატისტიკი. ემბრაგოს დამარღვეველ მუშაობაში ავტორი მსახობები თავის პროვოკატორული მოქმედების ასრულბენ და ბატონი ლალის უხდიან, სტატისტიკი აქ პროვოკატორული მსხვერპლი არიან. რამდენათაც ადვილია ამის თეორიულად წარმოდგენა, იმდენათ ძნელია მისი პრაქტიკულად დახმარება, რადგან ყველა ერთნაირად „მალა პატრიოტული მოსარგებელი“ რეგენ და ათავსებენ ეროვნულ ემბრაგოს. მეორეს მხრივ ამ მოვლენაში დიდ როლს თამაშობს ემბრაგოში პოლიტიკურად დაუინტერესებელი ბრძოლა ვადმონტური მოღვაწეების გახედა, რომლებიც საბჭოთა კავშირს განსჯოდნენ ანა ეროვნულ იდეოლოგიური მოსარგებელი, არამდე და მხოლოდ, შიშით. შიშით, რომ საბჭოთა კავშირში დაბრუნებულს დახვად მოვლიდა და როგორც ეს მისატყუებელი საკენი დაინახეს, დაუყენებელი ემბრაგოსაც და ანტიბოლშევიკური ავტორი პოპოლაცი ეტული ავიკარეს. აი, სწორედ ავადარი ხალხისგან უნდა მოველოდდეთ ემბრაგოს ვა-თასტრების ცდებს.

როგორც ბოლშევიკ პროვოკატორების, ისე ამოღებულნი მოლაყებთა თარიშში ბოლო მიქცელება, თუ ქართული ემბრაგოზე ოჯახის გამართლება და ის მტრითავე მეთრეგებლობის გრძობით განიმსჯელება. ამის წინასწარი პირობა კი ემბრაგოს საერთო ეროვნულ პოლიტიკური ცენტრის შექმნა. რომელიც ფართო საზოგადოებრივი მასების მხარის დაჭერიო მორალური ავტორიტეტი შეიმოსება.

ეს არის სავალდებულო და ვადმონტური საქმე და ემბრაგოზე პოლიტიკური პარტიების და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების პირველი და უქანსენელი ამოცანა.

ამისათვის საქორთა თანხმობა კვლევ ეკერი ჰამ გამოიჩინოს, რადგან ძველი პოლიტიკური პარტიები და დამსხვრეულები კვლავ იდეოლოგიური მოღვაწეების დიდი უმრავლესობა იქცეობიან. ისინი უნდა ვინატიკებენ ერთი მეორეში შეურთებლობის და შეუთხმებლობის უსტოქისაგან და თავს იდენა პოლიტიკური ემბრაგოს გამართლებელი ცენტრის შექმნა.

ამით და მხოლოდ ამით აილავება ემბრაგოში ბოლშევიკ პროვოკატორების და უსასუხისმგებლო დანაშაული. „მოლაყებების“ თარიშში და ქართული ემბრაგოს, ამით დაიპყდირებს კუთვნილ ადგილს საქორთაში. სო ანტიბოლშევიკური ბრძოლები.

დ. სიდიკელი.

ნოემბრის 14-ს, სახტუმრი „ილტმორის“ დარბაზში შეერთებულ შტატებში არსებულ ქართულმა სათვისტომომ ვადარია დასამოქალაქო პანაშოდი, საქართველო ეროვნული მთავრობის ფინანსთა მინისტრს საპატივსაცემოდ ეწვია. სიტყვა წარმოისქვა სათვისტომოს თავმჯდომარე მ-ვ. კობახიძემ, რომელსაც აქვე ათავსებენ.

ბ. ვ. კობახიძის სიტყვა.

ძვირფასო ქალბატონებო და ბატონებო! მისსყდა უქანსენელი ფოლორ იმ ცნობიერების ხეს, რომელსაც მოუკიდებელი საქართველოს მთავრობა ერთს.

თავისუფლად გამოთქმული ნების ყოფის შედეგი და ამიტომ ქართული ერის მიერ უფლებების მოსილი უმადლესი ორიდული ინსტანცია, რომელსაც გვერდს ვერ აუცილიდა ვერც შინაური და ვერც გარეშე მტარი.

როგორც არ უნდა შეფასდეს მისი მოქმედება შინაურბაში, სერთაშორისო ურთიერთობების ეს იყო ჩვენ ხელში უდიდესი კოხტარი, რომ ქართულ ანტიკომუნისტურ და სამშობლოს დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლ ემბრაგოს ჰყავდა ლეგალური, ქართული ერის მიერ ნდობა მოსილი და უცხო სახელმწიფოთა მიერ ორიდულიად ნაცნობი ხელმძღვანელობა, ამას უდიდესი მორალური პოლიტიკური მნიშვნელობა ჰქონდა და აქვს.

აი ამ უმადლესი ორიდული ინსტანციის უქანსენელი წარმომადგენლის, დამოუკიდებელი საქართველოს ფინანსთა მინისტრის კონსტანტინე კანდელაკის ხსოვნის პატივსაცემად შეიკრება დღეს ქართული საზოგადოება. შეიძლება ვინმეს კიდევ გაუჭვირდეს, რომ ეხმარბო სიტყვას „უქანსენელს“, შეიძლება დამსწრეთა შორის ზოგამ არ იცის, საქმის ნამდვილი ვითარება, რომ 1921 წელს, რუსული ვაჯრის მიერ შეიწირებულბა და შავი ზღვის ნაპირამდე მდინეული ქართული მთავრობა და დამფუძნებელი კრება, სავთაშორისო ენით, პარლამენტი, უქანსენელი შეიკრდა ბათუმში მარტის 18-ს და მთელი რუსული ერის ლეგალური წარმომადგენლების (დეპუტატების) უქანსენელი ვადმონტურბებით გაუქმებულ იქნა მთავრობის ყველა სამინისტროები გარდა შინაგან, საგარეო და ფინანსთა მინისტროებისა. ამ სამინისტროს, მთავრობის თავმჯდომარე, აქ განსენებულ ნ. კორდანიას მეთაურობით ჩაიარა ეროვნულ განმათავსებელი ბრძოლის დროში და მის დედაცა უცხოეთში ვადმონტურბა და იქ საქართველოს განმათავსებელი და ანტიკომუნისტური ბრძოლისათვის სათანადო პირობების შექმნა, დამფუძნებელი კრების და სხვა პოლიტიკური პარტიების ლიდერბთან ერთად.

ამ დროიდან საქართველოს იდეოლოგიური წარმომადგენლობათ ეს ვაერთიანებულ ორგანიო იქცა.

ჩვენ ჩვენს მიზანს არ შევადგენს იმ ორგანიო მუშაობის ვაჩრევა და ამიტომ ამხე სახი ვადგობის უსრულბებს არ შევადგენ. ვამომიბრებ ველოდ, რომ ჩვენს ეროვნულ განმათავსებელ ბრძოლებში ამ ორიდული უმადლესი ინსტანციის უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა და მის წყევრთა ხელიდან ვამოცვალს დიდი სიმწევათი ვანიციდის ქართული საზოგადოება.

ამ ვამბა აღვარ ვეყავს არც ერთი მისი წყევრ: არც დამფუძნებელი კრების ლიდერები, რომლებმაც იმ ორგანიოს ბრძოლის დროში ჩა ახარია, აღარ ვეყავს არც პოლიტიკური პარტიების ლიდერების უმრავლესობა. რომლებიც თავისი კონდით და გამოცილებით ვადამყვებ, როლს თამაშებდნენ ჩვენს ეროვნულ განმათავსებელ ბრძოლებში.

დრომ თავისი ვაიტანა და სამშობლოსათვის ავადმონტური გულის (ცემა უცხოეთის სუსს ხმა შეიკრეს).

ეს ვადემოდა ქართული ემბრაგოს ზედმეტი ვადემოდალებს, შემოკრიბნენ ეროვნული დროში გარემოში და აღსრულებული ლიდერების ადგილი ვაერთიანებულ ძალით და ენერგიით შეავსან.

ვისაც საქართველოს უქედამება სწამს და სჯერა, ვისაც ვამანთავსებულბელ ანტიკომუნისტური ბრძოლებში სჯერა ემბრაგოს, როლი და მისი საღობო მოეცადა. ის ამ ვადიდავულ მოვალეობას ვერ ვაძიკევა. აღსრულებულ ლიდერების, თუ ბრძოლებში დაღუპული მეგობრების და მახლობლების ექველახე დიდი პატივისცემა ის იქნება, რომ მძროს ის დროში ვამ მიერ ავრიაღებულ ბრძოლის დროში და იესე პირანალოდ მივიხედით ქართული პატრიოტის მოვალეობა, როგორც თვით ისინი ვადმონტილად მიებარნენ უცხო მიწას.

საკურონო იყოს ხსენება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის და მისი ხელეცნა და პატივი სცემა ჩვენი ერობის და სამშობლოს უხუნესობისათვის მებრძოლი ძალების ვანმტყეობის საინდარო.

ღრმა მწუხარებით ვაუწყებთ ქართულ ემბრაგოს, რომ ვადარავცალა კონსტანტინე კანდელაკი დამოუკიდებელი საქართველოს ყოფილი ფინანსთა მინისტარი.

“ რუსეთის მიერ დაპყრობილ ერთა თანამთავრობების საუფლებლობა.

1944 წ. ნოემბრის 18-ს შემდგარი კრების ოქმი.

კრებას დაესწრა რუსეთის მიერ დაპყრობილ შემდეგ ერთა წარმომადგენლები, 1. იდეალური (თურქ-თათრები), 2. კავკასია, (აზერბაიჯანი, სახომხეთი, საქართველო, და ჩრდილო კავკასიები), 3. კორმის თათრები, 4. თურქესტანი, 5. უკრაინა, 6. ბელარუსია.

ზემო აღნიშნული ერების წარმომადგენლები ითვალისწინებენ რა რუსეთის საზოგადოებით შექმნილ მდგომარეობას და თანამდროელბა მნიშვნელობის მომენტს, ერთნდენიან რუსულ ოკუპაციასთან სამართლებულ და თავის ქვეყნების ეროვნულ დამოუკიდებელ სახელმწიფოს აღდგენად. ამ საერთო ინტერესთაგან გამომდინარე ერთიანი მოქმედებისთვის აღიარებენ.

1. ვადემოული ვართ ჩვენს განმათავსებელ ბელს მსაყრებში ერთი მეორეს მხარის დაუპყრობილ და ერთი მეორესთან თანამშრომლობით და დახმარებით ვავადვითო ჩვენს სამშობლოს უკეთესი მომავალი.

2. ჩვენ სოლოდარულად ვამოვადებთ ვადემო მსაყრებში წინაშე ჩვენი ქვეყნის ინტერესებს. ვერმანულ ენერგორაზე და მათი ვადენის სევრთა რუსეთის მიერ დაპყრობილ ერთა ვაერთიანება არ სცნობს ცალკე, თვითნებურ მოქმედებას და ავადარ პირების ვაცხება ვადემო არ მიიღებს თავის ერების საერთო სურვილად; მსგავს პირებთან არავითარ ურთიერთობაში არ შევს ვაერთიანების მიერ არ იქნება მინერული თავის ეკრების წარმომადგენლებად.

3. დროიდან დრომდე, საქორთ შემხმეგვება, რუსეთის მიერ დაპყრობილ ერთა ვაერთიანება სავთრებზე და ამ თუ ის საკითხს შესახებ საქორთა მოსოციის დასამუშავებლად და მოვლენების გამო საერთო ვადამყვებლებს მისიღებდა. ვაერთიანების კრებებ ჩადარება ვადემო ვადემოდალბობით.

4. ზემო აღნიშნულ ერების საერთო კრება ირცებს საკეილორ კომისიას, რომელსაც შეიკრება: კავკასიის, უკრაინის და თურქესტანის წარმომადგენლები. მისი დანიშნულება: ა) საქორთ შემხმეგვრა კრების მოწყობა, ბ) საერთო კრების ვადამყვებლების ვანაღებება, გ) ვაერთიანების საგარეო წარმომადგენლობა.

5. ჩვენი საერთო ვამოსხლა საგარეო შემხმეგვრაში მოხდება შემდეგ ფორმებში: ა) მებრძობლებში, ნოტებით და სხვა დასხვა ეკეტრით, რომელიც ხელმოწერილი იქნება ვაერთიანებაში შემავალ ყველა ერების წარმომადგენლებს, ამ მისგან არჩეული კომისიის მიერ, ბ) ამ თუ იმ შემხმეგვრათვის საერთო კრება ირცებს თავის წარმომადგენლებს, გ) საქორთ შემხმეგვრა წარმომადგენლობის ფორმასაც აქვეყნებს ვაერთიანების საერთო კრება. 6. რუსეთის მიერ დაპყრობილ სხვა ერთა წარმომადგენლობისათვის ამ ვაერთიანებაში მისიღებდა საქორთა ვაერთიანების ერთ სულ-ოვანი ვადამყვებლები. 7. ვაერთიანებაში შემავალი ერები სრულ თანსუფლებლობა ითვლებენ შინა ეროვნულ საქმიანობაში, მაგრამ თუ მოქმედება სცილებდა შინაურ ვარგლებს ვადემოული არიან აცნობან კომისიას, რომელიც ვანიშნავს საქმეს და საერთოების მიხედვით ვაერთიანების საერთო კრებას მიიწვევს, ჩაიხი უკვლავს ჰქონდეს უფლება თავისი აზრი ვამოსხვას და მოქმედების პარმონია არ აღირღვას. 8. სოველი წყევრთა თავისუფალი ამ ორგანიონდ ვავიკენ, ამ შემხმეგვრაში საქორთა კომისიის, ან საერთო კრებას სიტყვირად, ან წერილობით ვანუცხადოს. ხელს აწერენ ზემოაღნიშნული კომიტეტების წარმომადგენლები.

„ქართული აზრის“ რედაქტორი დრმა მწუხარებით აუწყებს საზოგადოებას, რომ ხანგრძლივი ვადამყვებლის შემდეგ ქ. რომში ვადიდავლა ჩვენი წარმომადგენლების კვლევის დიდი მომავლე ბერი მიხ. თარხნიშვილი.

ბანი შ ბაჩიაშვილი ვკვთხვს ვანცხადობ, რომ ექმებს ბ-ნ ქართული ვახტანგის-ძე ბაკურაძეს. თუ ვინმეს შეუძლიან რამეც ცნობის მოწოდება უღრმესთ დაუმაღლებთ.

EDITORIAL BOARD: Dr. G. Gabliani, G. Lolu, G. Zaldastani, W. Sangulla. EDITOR IN CHIEF: D. Sindikeli, Georgian Opinion, 40 E. 63 St., N.Y.C.